

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.411.002.20.2020

Barbara Karwat
Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 4
im. M. Skłodowskiej-Curie w Skierniewicach
ul. Jasna 30, 96-100 Skierniewice

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/20/002 – Bezpieczeństwo zdrowotne użytkowania boisk przyszkolnych wykonanych ze sztucznej nawierzchni

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Szkoła Podstawowa nr 4 im. M. Skłodowskiej-Curie w Skierniewicach ul. Jasna 30, 96-100 Skierniewice (dalej zw. Szkołą)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Barbara Karwat, Dyrektor Szkoły, od 1 września 2017 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Spełnianie norm wymaganych dla granulatu użytego do budowy boiska o sztucznej nawierzchni.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2015 r. do 31 maja 2020 r., z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed lub po tym okresie, jeżeli zdarzenia mające wówczas miejsce miały wpływ na kontrolowany okres.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Dominik Gołacki, gł. specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LLO/54/2020 z 8 maja 2020 r. oraz nr LLO/113/2020 z 13 lipca 2020 r. (akta kontroli str. 1, 80)

---

¹ Dz. U. z 2020 r., poz. 1200, dalej: ustawa o NIK

II. Ocena ogólna² kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Szkoła będąca od 1 stycznia 2020 r. użytkownikiem i administratorem boiska piłkarskiego o sztucznej nawierzchni wchodzącego w skład kompleksu zbudowanego w ramach programu „Moje boisko – Orlik 2012” zlokalizowane przy ul. Szarych Szeregów 6 w Skierniewicach dysponowała atestami, przedłożonymi przez producenta, potwierdzającymi spełnienie wymogów higienicznych przez granulat zastosowany przy budowie obiektu, tj. atestami wydanymi przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny, jak i wynikami badań wykonanymi przez laboratorium na zlecenie producenta granulatu, które potwierdzały spełnienie wymaganych norm.

Pomimo tego – jak wynika z przeprowadzonych na zlecenie NIK badań laboratoryjnych – granulat z recyklingu opon samochodowych użyty do wypełnienia nawierzchni boiska nie spełniał wymogów rozporządzenia REACH³, tj. zawierał substancję niebezpieczną z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA) – benzo(e)piren i benzo(b)fluoranten w stężeniu wyższym niż jest to dopuszczalne w świetle przepisów pkt 50 załącznika XVII do ww. rozporządzenia.

W okresie objętym kontrolą do Dyrektora Szkoły nie wpłynęły jednak żadne skargi, wnioski ani petycje dotyczące szkodliwego wpływu granulatu użytego do budowy boiska piłkarskiego na zdrowie osób korzystających z boiska. Wszyscy użytkownicy boiska mieli zapewniony dostęp do *Regulaminu wielofunkcyjnego boiska szkolnego*.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częściowej kontrolowanej działalności

Opis stanu
faktycznego

Szkoła Podstawowa nr 4 w Skierniewicach boiskiem sportowym przy ul. Szarych Szeregów 6 w Skierniewicach zarządza od 1 stycznia 2020 r.

(akta kontroli str. 3-6)

Budowa boiska odbyła się w ramach inwestycji pn.: „Budowa kompleksu sportowego w ramach programu Moje boisko – Orlik 2012” przy Gimnazjum nr 1 w Skierniewicach ul. Szarych Szeregów 6⁴. Protokół zdawczo-odbiorczy został spisany 16 stycznia 2009 r. Pozwolenie na użytkowanie zaplecza boiska sportowego i oświetlenia boiska zostało wydane przez Powiatowy Inspektora Nadzoru Budowlanego Miasta Skierniewice 10 marca 2009 r. Zgodnie z informacjami zawartymi w pozwoleniu, inwestor – Miasto Skierniewice, przedłożyło oświadczenia dotyczące zawiadomienia Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Pracy i Państwowej Straży Pożarnej o zakończeniu budowy obiektu budowlanego i zamiarze przystąpienia do jego użytkowania.

² Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

³ Rozporządzenie (WE) NR 1907/2006 PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywy Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE; Dz.U. W.E. Nr 396 z 30.12.2006, s. 1, ze zm.

⁴ Gimnazjum nr 1 im. Szarych Szeregów w Skierniewicach zostało włączone do Szkoły Podstawowej nr 4 w Skierniewicach z dniem 1 września 2017 r.

W dokumentacji technicznej boiska załączona była deklaracja zgodności producenta granulatu SBR, przeznaczonego do wykonania nawierzchni na ww. boisku, która odnosiła się do Atestu Higienicznego⁵ wydanego przez Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego - Państwowy Zakład Higieny (dalej: NIZP-PZH).

(akta kontroli str. 7-30, 36-46)

Granulat SBR na boisku był uzupełniany jednokrotnie w I kwartale 2019 r. Zamówiony przez Ośrodek Sportu i Rekreacji w Skierniewicach⁶ granulat posiadał Atest Higieniczny NIZP-PZH⁷, jak i wyniki badań wykonane przez laboratorium na zlecenie producenta granulatu, które potwierdzały spełnienie wymaganych norm.

(akta kontroli str. 31-35)

Przy przekazaniu Szkole w trwały zarząd boiska przedstawiono do wglądu atesty higieniczne NIZP-PZH, a podczas dalszych czynności związanych z przejęciem boiska zostały one przekazane przedstawicielom Szkoły.

(akta kontroli str. 12-13, 22-33, 43-46)

Od przyjęcia boiska przez Szkołę nie dokonywano zakupu granulatu oraz uzupełniania na płycie boiska. Od stycznia do marca 2020 r. boisko nie było użytkowane przez uczniów Szkoły z powodu wykonywanych prac porządkowych oraz zawieszenia zajęć z powodu COVID-19. Do Szkoły nie wpłynęły skargi, wnioski czy petycje dotyczące szkodliwości wpływu granulatu użytego do budowy boiska, w związku z czym, jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły, nie zaistniały przesłanki do badań granulatu pod kątem jego szkodliwości.

(akta kontroli str. 43-48)

Dla boiska został opracowany Regulamin zawierający instrukcję bezpiecznego użytkowania obiektu. W Regulaminie nie przewidziano informacji o szkodliwym oddziaływaniu granulatu na zdrowie człowieka oraz zasad zgłaszania i działania w razie wystąpienia takich objawów, ponieważ, jak wyjaśniła Dyrektor Szkoły:

- a) granulat spełniał normy wymagane dla granulatu SBR – posiadał wymagane certyfikaty,
- b) Szkoła nie posiadała ekspertyz wskazujących na szkodliwość,
- c) Szkoła nie otrzymała żadnych zastrzeżeń, uwag, w sprawie szkodliwości granulatu.

Ww. Regulamin został umieszczony na terenie boiska, a uczniowie zostali z nim zapoznani na zajęciach wychowania fizycznego.

(akta kontroli str. 43-46, 49-51)

Wyniki zleconych przez NIK badań granulatu pobranego z ww. boiska wskazują, że spełniał on wymagania normy PN-EN 71-3:2019-07 „Bezpieczeństwo zabawek część 3: Migracja określonych pierwiastków”, jednakże granulat ten zawierał benzo(e)piren i benzo(b)fluoranten tj. substancje niebezpieczne z grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), przy czym stężenie benzo(e)pirenu wynosiło ponad 10 mg/kg, a benzo[b]fluorantanu wynosiło 6 mg/kg, tj. były wyższe niż jest to dopuszczalne w świetle przepisów pkt 50 załącznika XVII do rozporządzenia REACH (1 mg/kg).

⁵ Nr HK/B/0942/02/2008.

⁶ Aktualnego w tym okresie użytkownika i zarządcę boiska.

⁷ Nr HK/B/0843/01/2016.

Wicedyrektor Szkoły wyjaśniła, że Dyrektor Szkoły nie posiadał wiedzy o tym, że granulat zastosowany na boisku Orlik przy ul. Szarych Szeregów 6 nie spełnia norm rozporządzenia REACH.

(akta kontroli str. 52-79, 81-87)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi

Pomimo iż Dyrektor Szkoły dysponowała stosownymi atestami PZH oraz wynikami badań przedłożonymi przez producenta granulatu, z których wynikało, że granulat ten spełnia wymagania w zakresie dopuszczalności m.in. WWA, to jednak w próbkach granulatu SBR, stanowiącego element nawierzchni boiska piłkarskiego Orlik, stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej zawartości benzo(e)pirenu i benzo(b)fluorantenu należących do grupy wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA). Stężenie benzo(e)pirenu wynosiło ponad 10 mg/kg, a benzo(b)fluorantenu wynosiło 6 mg/kg, podczas gdy zgodnie z pkt 50 załącznika XVII „Ograniczenia dotyczące produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania niektórych niebezpiecznych substancji, mieszanin i wyrobów” do rozporządzenia REACH wartość dopuszczalna zawartości WWA w wyrobach z tworzyw sztucznych i gumy, które mogą mieć bezpośredni kontakt z ludzką skórą lub jamą ustną wynosi 1 mg/kg. WWA mogą stanowić potencjalne zagrożenie dla zdrowia osób korzystających z boiska.

Wnioski

W celu minimalizacji zagrożeń dla zdrowia osób korzystających z boiska sportowego Najwyższa Izba Kontroli wnosi o:

zapewnienie - zgodnie z § 2 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach⁸ - bezpiecznych warunków korzystania z boiska sportowego Orlik, przede wszystkim poprzez:

- podjęcie działań organizacyjnych, zmierzających do ograniczenia narażenia dzieci i personelu szkoły na zawarte w granulacie szkodliwe substancje chemiczne w przypadku bezpośredniego kontaktu ze skórą, połknięcia czy wynoszenia z boiska na ubraniach i obuwiu, m.in. poprzez opracowanie instrukcji określającej podstawowe zasady postępowania w czasie i po korzystaniu z boiska sportowego z nawierzchnią syntetyczną oraz przeszkolenie personelu szkoły w zakresie egzekwowania tych zasad od dzieci korzystających z boiska.

⁸ Dz. U. 2020. poz. 1166 ze zm.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 30 lipca 2020 r.

Kontroler
Dominik Gołacki
gł. specjalista k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
Dyrektor
Przemysła Szewczyka

.....
podpis